

Sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis

5. nóvember 2007

**Efni: Umsögn frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 116
10. ágúst 2006, um stjórn fiskveiða, með síðari breytingum.**

Landssamband smábátæigenda (LS) gerir ekki athugasemd við 1. gr. frumvarpsins.

Í 2. gr. frumvarpsins er lagt til að veiðigjald vegna þorsks skuli felld niður á yfirstandandi fiskveiðiári og á því næsta. Niðurfelling gjaldsins er ætlað að koma til móts við tekjutap útgerða vegna niðurskurðar aflamarks í þorski. Í athugasemdum frumvarpsins kemur fram að heildarfjárhæð gjaldsins sé 275 milljónir og að aflaverðmæti muni dragast saman um 9.200 milljónir. Bætur þær sem hér um ræðir eru því 3% af þeim aflaverðmætum sem Hagfræðistofnun Háskóla Íslands telur að útgerðir og sjómenn verði af. Vandséð er hvað hafi verið lagt til hliðsjónar þegar upphæð mótvægisáðgerðinnar var ákveðin.

LS vekur athygli nefndarinnar á að með skerðingu veiðiheimilda í þorski er verið að minnka möguleika útgerða á að veiða ýsu. Undanfarin 2 ár hefur þorskur verið veiddur sem meðafli við ýsuveiðar og með beitingu nýjustu tækni hefur undraverður árangur náðst. Að beitan taki mið af því að ýsan á að vera uppistaða aflans, lagt á mið þ.s. ýsan gefur sig betur en þorskurinn osfrv. Nú þegar búið er að minnka meðafliann er einsýnt að ýsuveiðar muni dragast saman. M.t.t. til forsenda fyrir niðurfellingu veiðgjalds í þorski leggur LS til að veiðigjöld fyrir ýsu auk annarra botnfisktegunda verði einnig felld niður.

Frá því Hafrannsóknastofnunin birti tillögur um þorskafli þessa fiskveiðiárs hefur LS lagt fram fjölmörg rök sem styðja að ekki hafi verið rétt að fara að tillögum stofnunarinnar. Í framhaldi af því hefur LS hvatt stjórnvöld til að auka þorskvótann um 14% frá sl. ári og heimila veiðar á 220 þús. tonnum. LS ítrekar hér með tillögu sína.

Í aðalályktun 23. aðalfundar Landssambands smábátæigenda sem haldinn var 18. og 19. október sl. er sérstaklega vikið að ákvörðun stjórnvalda. Ályktunin er eftirfarandi:

„Landssamband smábátæigenda lýsir miklum áhyggjum yfir þeirri ákvörðun Hafrannsóknastofnunarinnar og í kjölfarið stjórvalda að hafa að engu reynsiu, skoðanir og tillögur smábátæigenda sem og fjölmargra starfsbræðra þeirra á stærri skipum flotans varðandi ástand þorsstofnsins.

Í stað þess að leita skýringa á því hvers vegna gjáin breikkar sífelld milli vísindamanna og reynslu þeirra sem starfa á vettvangi, eru sjónarmið hinna síðarnefndu troðin í svaðið og „fiskifræði sjómannsins“ gerð að skammaryrðum sem standi fyrir græðgi og óábyrgni. Fátt er fjær sanni. Fiskifræði sjómannsins lítur að öllum þeim þáttum er varða fiskveiðarnar, s.s. gerð veiðarfæra, svæðisskiptri nýtingu og friðun miða, samspil ætis og fiskistofna sem og annarra umhverfisþátta. Stundum er niðurstaða fiskimanna sú að rétt sé að veiða meira – en stundum minna. Það síðarnefnda er sjaldnast fréttæfni.

Bent skal á að fjölmargir veiðimenn hafa til langs tíma krafist þess að loðnuveiðar verði annað hvort stöðvaðar, dregið verulega úr þeim eða núverandi veiðarfærabeitingu breytt verulega. Þá krefst Landssamband smábátæigenda þess að samspil loðnu- og rækjuveiða verði rannsakað í tengslum við ætisþörf og -leit þorsksins. Fram til þessa hefur verið skellt skollaeyrum við þessari „fiskifræði sjómannsins“. Í áratugi var farið í einu og öllu eftir tillögum Hafrannsóknastofnunarinnar varðandi rækjuveiðar í Húnaflóa. Rækjuveiðarnar á svæðinu undir þessari strangvísindalegu stjórnun eru nú rjúkandi rústir.

Landssamband smábátæigenda telur aðferðafræði stofnunarinnar (togararallið) ónýta mælistiku sem hvorki getur mælt stærð þorsstofnsins né fjölda nýliða. Það er t.d. staðreynd að sáralítil hluti togstöðvanna er innan 12 mílna lögsögunnar þar sem stærstur hluti þorsstofnsins elst upp og heldur sig.

Skyndilokanir vegna smáþorsks hafa aldrei verið fleiri en á yfirstandandi ári. Þetta stingur gjörsamlega í stúf við fullyrðingar um lélega nýliðun. Hingað til hefur Hafrannsóknastofnunin ekki séð ástæðu til að útskýra þessa þverstæðu.

Þeirri spurningu er einnig ósvarað hvers vegna veigaminnstu veiðarfærin sem notuð eru af íslenskum fiskimönnum ná dag eftir dag, mánuð eftir mánuð og ár eftir ár að veiða meira á hverja úthaldseiningu en þegar þorsstofninn átti að vera, samkvæmt gögnum Hafrannsóknastofnunarinnar, margfalt stærri. Sú skýring stofnunarinnar að þorskurinn sé svo „veiðanlegur“ er herfileg móðgun við heilbrigða skynsemi og á ekkert skylt við vísindalega nálgun. Myndu þær skýringar veiðimanna, eftir langvarandi lélega veiði, teknar gildar að nóg væri af fiski en „veiðanleikinn“ í lágmarki?

Landssamband smábátæigenda krefst þess að reynsla veiðimanna og tillögur þeirra fái vægi í ákvarðanatöku varðandi leyfilegan heildarafla. Allt tal um samráð og samvinnu við þá hefur nú opinberast sem hrein látalæti sem engu skipta.

Smábátáutgerðin er sá hluti útgerðarinnar sem tekur mestan skellinn af

samdrætti í þorskveiðiheimildum. Það er því að nudda salti í sárin að nú þegar hafa verið opnuð viðkvæm svæði fyrir botndregin veiðarfæri á nokkrum stöðum við landið. Landssamband smábátæigenda skorar á hstv. sjávarútvegsráðherra að stöðva þessa þróun nú þegar.

Hinn svokallaði „flati“ niðurskurður í þorskveiðiheimildum er síður en svo flöt skerðing í heildartekjum hinna ýmsu útgerða. Þannig eru þeir sem hafa nánast allar veiðiheimildir sínar í þorski – sem á við um stærstan hluta smábátaflotans og sér í lagi þá sem stunda handfæraveiðar – að verða fyrir mun meiri búsifjum en stórútgerðarfyrirtæki með blandaðar veiðiheimildir. Það er krafa Landssambands smábátæigenda að mótvægisaðgerðir stjórnvalda taki tillit til þessarar staðreyndar.

Smábátaútgerðin er burðarás fjölmargra sjávarbyggða. Sú mikla tekjuskerðing sem nú blasir við er jafnframt áfall fyrir byggðimar. Framundan er varnarbarátta, en það er bjargföst sannfæring Landssambands smábátæigenda að æ háværi kröfur á alþjóðavettvangi um vistvænar veiðar og hágæða hráefni muni reynast búbót sem um munar. Framhjá þessum staðreyndum geta hvorki stjórnvöld né aðrir litið.“

Í ályktunum aðalfundarins er einnig sérstaklega vikið að mótvægisaðgerðum vegna skerðingu þorskveiðiheimilda um 63 þúsund tonn. Samþykktimar eru eftirfarandi:

Landssamband smábátæigenda

- skorar á stjórnvöld að koma með beinum hætti til móts við gríðarlegt tekjutap sjómanna og útgerðar með stórhækkun sjómannaafsláttar og niðurfellingu gjalda á útgerðina, svo sem veiðileyfagjald af öllum bolfiski, vita- og skipagjöld svo og öðrum þjónustugjöldum sem innheimt eru af útgerðinni.
- skorar á sjávarútvegsráðherra að taka aftur skerðingu rækjubóta. Þeir aðilar sem notið hafa þessara bóta eru í mjög erfiðri stöðu og ekki á hana bætandi að skerða það lítilræði sem þeim hefur verið bætt upp vegna mikilla markaðsvandræða og aflabrests í rækju.

LS hvetur sjávarútvegs- og landbúnaðarnefnd Alþingis til að fara vandlega yfir sjónarmið félagsins við afgreiðslu frumvarpsins.

Virðingarfyllst

f.h. Landssambands smábátæigenda

Örn Pálsson framkvæmdastjóri